

سیره امّیتی و اطلاعاتی

حضرت امام علی علیه السلام

www.ketab.ir

مؤلف:

اسدالله اکبری

۱۴۰۳

- سرشناسه: اکبری، اسدالله، ۱۳۵۵ -
- عنوان و نام پدیدآور: سیره امنیتی و اطلاعاتی حضرت امام علی علیه السلام / مولف اسدالله اکبری.
- مشخصات نشر: قم: عصر جوان، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری: ۲۱۲ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
- شابک: ۱-۵۰۰-۲۵۳-۶۲۲-۹۷۸
- وضعیت فهرست نویسی: فیفا
- یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۰۵-۲۱۲.
- موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- دیدگاه درباره امنیت داخلی
- موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 - Views on internal security
- موضوع: امنیت داخلی - جنبه‌های مذهبی - اسلام
- Internal security -- Religious aspects -- Islam
- امنیت داخلی -- جنبه‌های قرآنی Internal security - Qur'anic teaching
- رده بندی کنگره: ۹/۳۸BP
- رده بندی دیویی: ۹۵۱۵/۲۹۷
- شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۶۶۷۸۷
- اطلاعات و کورد کتابشناسی: فیفا

- عنوان کتاب: سیره امنیتی و اطلاعاتی حضرت امام علی علیه السلام
- مؤلف: اسدالله اکبری
- انتشارات: عصر جوان
- شابک: ۱-۵۰۰-۲۵۳-۶۲۲-۹۷۸
- نوبت چاپ: اول بهار ۱۴۰۳
- خدمات فنی: ابوالقاسم کریم تبار
- چاپخانه: زمزم
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- قیمت: ۱۶۰,۰۰۰ تومان

قم - خیابان ارم - پاساژ قدس - طبقه آخر - پلاک ۱۶۷ - انتشارات عصر جوان

تلفن ۰۲۵۳۷۷۳۰۰۳۷ - ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰

تلفن مؤلف: ۰۹۱۲۷۵۰۴۰۰۳

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۷	پیش درآمد
۱۹	فصل اول: مفهوم و ماهیت امنیت
۱۹	مقدمه
۲۱	ضرورت امنیت
۲۴	تعریف امنیت
۲۷	ابعاد گفتمانی امنیت
۲۷	۱. گفتمان سلبی
۲۸	ویژگی‌های گفتمان سلبی
۲۸	۲. گفتمان ایجابی
۲۸	ویژگی‌های گفتمان ایجابی
۲۹	ابزارهای تأمین امنیت
۲۹	۱. سخت افزار (با نگاه سلبی به امنیت)
۲۹	۲. نرم افزار (با نگاه ایجابی به امنیت)
۳۰	ابعاد موضوعی امنیت
۳۰	۱. امنیت فردی
۳۱	۲. امنیت اجتماعی

۳. امنیت نظامی ۳۳
۴. امنیت ملی ۳۴
۵. امنیت سیاسی ۳۶
۶. امنیت فرهنگی ۳۸
- مرجع امنیت ۳۹
۱. جامعه گرایان ۳۹
۲. جهان گرایان ۴۰
۳. رژیم گرایان ۴۱
۴. بردگرایان ۴۱
۵. واقع گرایان ۴۲
- رویکردهای مختلف به امنیت ۴۲
۱. رویکرد سنتی ۴۲
۲. رویکرد فرا سنتی (کلاسیک) ۴۳
۳. رویکرد مدرن ۴۳
۴. رویکرد پست مدرن ۴۴
۵. رویکرد اخلاقی ۴۵
۶. رویکرد اطلاعاتی ۴۹
- جمع بندی ۵۳

فصل دوم: امنیت از منظر قرآن و امام علی علیه السلام ۵۷

مقدمه ۵۷

امنیت از نظر قرآن ۵۸

تأمین امنیت از مسیر استقرار حاکمیت الهی ۶۰

۱. امنیت امری مطلوب برای فرستادگان خداوند ۶۱

۲. امنیت؛ شرط زندگی سالم اجتماعی ۶۲

۳. جایگاه امنیت در جامعه آرمانی ۶۳

۴. امنیت نعمت بزرگ الهی ۶۴

۵. امنیت، مصادیق نعمت و برکت ۶۴

۶. پیوند امنیت با جاهلست ۶۶

۷. امنیت ثمره ایمان و ترک کلام ۶۶

۸. رفتارهای متضاد با امنیت ۶۷

پیوند امنیت با ایمان و عمل ۶۹

ب- امنیت در کلام رسول خدا صلی الله علیه و آله ۶۹

ج- امنیت در کلام امام علی علیه السلام ۷۲

۱. امنیت نعمتی بزرگ ۷۳

۲. امنیت روانی جامعه ۷۳

۳. مظلومین تشنه تر به امنیت ۷۴

۴. امنیت و رفاه و صلح ۷۵
۵. تعامل ایمان، امنیت و حکومت ۷۶
۶. نقش امام در امنیت ۷۷
۷. تعامل عدالت با امنیت ۷۹
۸. ارتباط حکومت، امنیت و رضایت ۸۰
- عوامل مهم ناامنی و فتنه در عصر حکومت امام علی علیه السلام ۸۳
۱. قاعدین ۸۳
- قاعدین در تاریخ ۸۴
- قاعدین در جنگ جمل ۸۴
- قاعدین در خدمت ناکثین ۸۷
- قاعدین در جنگ صفین ۸۸
۲. ناکثین ۹۰
- فتنه‌ی ناکثین در روایات نبوی ۹۱
- عوامل مهم پدید آمدن غائله‌ی جمل ۹۳
- مکه، مرکز تجمع ناکثین ۹۵
- حرکت لشکریان امیر مؤمنان علیه السلام به سوی ذی قار ۹۶
- آشنایی با سران پیمان شکنان ۹۸
- آرایش جنگی ناکثین ۹۸
- جنگ پیرامون شتر عایشه ۱۰۰
۳. قاسطین ۱۰۲
- قاسطین و دشواری‌های حکومت علوی ۱۰۲

- ۱۰۵..... حرکت سپاه امام به سوی شام:
- ۱۱۰..... پیامدهای جنگ صفین.....
- ۱۱۰..... الف- خسارات جانی.....
- ۱۱۰..... ب- پیدایی گروه خوارج.....
- ۱۱۰..... حملات معاویه به قلمرو حکومت امام (غار تگران).....
- ۱۱۱..... ۴. مارقین.....
- ۱۱۱..... خوارج؛ از ظهور تا رویارویی.....
- ۱۱۳..... پیشینه خوارج.....
- ۱۱۵..... اهداف امام علی علیه السلام از جنگ با خوارج.....
- ۱۱۵..... شیوه امام علی علیه السلام و اقدامات آن حضرت در راه تأمین امنیت ...
- ۱۱۵..... ۱. شیوه‌ها.....
- ۱۱۶..... اهداف و آرمان‌های حکومت علوی.....
- ۱۱۹..... امام علی علیه السلام و شیوه تأمین امنیت.....
- ۱۱۹..... ۱. اصلاح ساختاری.....
- ۱۲۲..... ۲. نظارت بر کارگزاران حکومتی.....
- ۱۲۳..... الف) نظام تشویق و تنبیه.....
- ۱۲۳..... ب) تأمین مالی کارگزاران.....
- ۱۲۴..... ج) بازرسی مستمر از کارگزاران.....
- ۱۲۵..... ۳. تأمین صلح و ثبات داخلی.....
- ۱۲۹..... ۲. اقدامات.....
- ۱۲۹..... الف - اقدامات اطلاعاتی.....

۱. خبر گیری از دشمن ۱۲۹
۲. نظارت بر کار گزاران ۱۲۹
۳. حفظ اسرار نظامی ۱۳۰
- ب - اقدامات سیاسی ۱۳۱
۱. انتخاب شهر کوفه به عنوان پایتخت ۱۳۱
۲. مذاکره و نامه نگاری ۱۳۷
- ج. اقدامات نظامی ۱۳۸
۱. اقدامات پیشگیرانه ۱۳۸
۲. گزینش سپاهیان ۱۳۹
۳. بهره گیری از نیروهای کیفی ۱۴۰
۴. استفاده از فنون و تاکتیک های مناسب جنگی ۱۴۱
- د - اصل حفاظت ۱۴۳
- ب - اصل حفاظت ۱۴۴
- ج - تقویت روحیه مجاهدان ۱۴۴
- د - آماده باش کامل ۱۴۵
- ه - دیده بانی ۱۴۶
- و - تعیین قرارگاه استراتژیک ۱۴۶
- ز - چگونگی آرایش نظامی و حمله ۱۴۷
- فصل سوم: سیره اطلاعاتی امام علی علیه السلام ۱۴۹
- مقدمه ۱۴۹
- اطلاعات و جایگاه آن در قرآن و کلام امام علی علیه السلام ۱۵۰
۱. چیستی اطلاعات ۱۵۰

۲. اطلاعات در کلام وحی ۱۵۳
- الف - حفظ اسرار و اطلاعات ۱۵۳
- ب - کسب اطلاعات مقدمه ضروری اقدامات بعدی ۱۵۴
- ج - اطلاعات از مصادیق هوشیاری و بیداری ۱۵۴
- د - اطلاعات، مبنای اساسی مرزداری ۱۵۴
- ه - توجه به عناصر نفوذی ۱۵۵
۳. اطلاعات در کلام امام علی علیه السلام ۱۵۵
- الف - معرفت و شناخت مقدمه عمل ۱۵۶
- ب - کسب اطلاعات صحیح با کارگزاران مورد اعتماد ۱۵۶
- ج - توصیه به استفاده از عوامل اطلاعاتی ۱۵۷
- د - پنهان پروری ۱۵۷
- اقدامات اطلاعاتی امام علی علیه السلام ۱۵۸
۱. دامنه فعالیت‌های اطلاعاتی ۱۵۸
۲. ویژگی‌های مأموران و کارگزاران اطلاعاتی ۱۵۹
۳. صداقت و زیرکی مأموران و کارگزاران ۱۶۰
۴. مهارت و صبر کارگزاران ۱۶۰
۵. مراقبت از فعالیت‌های مخالفان داخلی و جاسوسان ۱۶۰
۶. اختفاء و استتار عملیاتی و اطلاعاتی ۱۶۱
۷. اهمیت اطلاعات از وضعیت دشمن ۱۶۳
۸. اهمیت اطلاع و آگاهی از اماکن محل استقرار و پاسگاه

- دشمن ۱۶۵
- مؤلفه‌های اطلاعاتی و امنیتی ۱۶۷
۱. رهبری ۱۶۹
۲. روحیه (انگیزه) ۱۷۱
۳. تعامل خارجی پویا (دیپلماسی فعال) ۱۷۲
۴. انسجام و ثبات داخلی ۱۷۳
- مؤلفه‌های ماهیتا فنی - اقتصادی ۱۷۶
۱. منابع طبیعی ۱۷۶
۲. دانش فنی ۱۷۷
۳. سیاست‌های پولی و مالی ۱۷۹
- مؤلفه‌های ماهیتا نظامی ۱۸۲
۱. طرح‌های دفاعی و تعرضی ۱۸۲
۲. داشتن تسلیحات جدید نظامی و نیروهای آموزش دیده .. ۱۸۴
- مؤلفه‌های ماهیتا اطلاعاتی ۱۸۶
۱. کسب اطلاعات دشمن ۱۸۶
۲. محافظت اطلاعات داخلی ۱۸۷
۳. عملیات ویژه ۱۸۸
۴. براندازی ۱۸۹
۵. ضد براندازی ۱۹۱

۱۹۱	۶. حفاظت
۱۹۳	مؤلفه‌های ماهیتا تبلیغاتی
۱۹۳	۱. طرح‌های تبلیغاتی دراز مدت و کوتاه مدت
۱۹۴	۲. رسانه‌های گروهی قوی
۱۹۶	۳. طراحی و هدایت جنگ روانی و مقابله با آن
۱۹۹	جمع بندی و نتیجه گیری
۲۰۵	فهرست منابع

پیش در آمد

امنیت از مقوله‌های اساسی است که نیاز به آن در تمام ابعاد زندگی بشری به نحوی ملموس و موثر احساس می‌شود و از دیرباز تاکنون تلاش در جهت ایجاد آن در حیات انسانی منشاء تحولات و دگرگونی‌های فراوان شده است. انسان در صحنه‌ی زندگی اجتماعی خود، نسبت به پدیده‌های گوناگون، احساس امنیت یا تهدید می‌کند. تأمین امنیت مهم‌ترین وظیفه و کارکردهای دولت و حکومت می‌باشد. نظر به آن که امام علی علیه السلام قریب پنج سال عهده دار حکومت اسلامی بوده است در این رساله در صدد بررسی سطح توجه اینان به مقوله امنیت و اقدامات آن حضرت در این زمینه می‌باشیم.

از آنجایی که تأمین امنیت یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین وظایف و کارکردهای حکومت و دولت‌ها می‌باشد موضوع فوق انتخاب شد در باب فایده مندی آن، این پژوهش می‌تواند کمک شایانی را به حاکمان و دولتمردان در حوزه برقراری امنیت ارائه دهد.

امنیت همواره و از دیرباز مورد توجه همگان بوده است و به تبع آن

راهکارهای تأمین آن نیز مورد استفاده قرار می‌گرفته است، موضوع حاضر می‌تواند راهکارهای اسلامی جهت تأمین امنیت در سیره معصومان علیهم السلام را نشان دهد.

بر اساس جستجویی که انجام گرفته است کتابی با عنوان سیره امنیتی و اطلاعاتی امام علی علیه السلام نگارش نیافته است. اگرچه برخی از کتب بصورت جداگانه مباحث امنیت و اطلاعات را مرتبط و یا غیر مرتبط با اسلام مورد بررسی قرار داده و به آن پرداخته‌اند. مانند «اطلاعات و تحقیقات در اسلام» اثر علی احمدی میانجی، «اطلاعات نظامی در اسلام» اثر عبدالله علی السلامه المحمد مناصره، «اطلاعات رزمی در جنگ‌های صدر اسلام» اثر سید محمد حسینی شاهرودی - مصطفی آخوندی، «امنیت در نظام سیاسی اسلامی» اثر دکتر بهرام اخوان کاظمی، «امنیت در نظام سیاسی اسلام» اثر احمد جهان بزرگی، اما تمامی این کتب به امور اطلاعاتی در اسلام به صورت کلی - و مقوله امنیت - پرداخته‌اند و برخی از این کتب از نگاه روایی - اخلاقی و فقهی و سیاسی نیز بهره‌گیری کرده‌اند. این پژوهش اگرچه از این کتب بهره‌برده است اما اختصاص به سیره امنیتی و اطلاعاتی امام علی علیه السلام دارد.